

Kapotte ketels

Waar komt de naam Lombardsteeg vandaan? Waarom heeft Leiden een Schagensteeg? Wie woonde er in de Bouwelouwensteeg? Waar heeft de Spijkerboorsteeg zijn naam aan te danken? Hoeveel Molensteegen waren er vroeger in Leiden? Op deze en andere priemende vragen geeft de historische serie Langs Leidse Stegen een antwoord. Vandaag: de Ketelboetersteeg.

De Ketelboetersteeg loopt van de Breesstraat naar de Langebrug. In het verlengde ervan, aan de overkant van de Langebrug, ligt de Zonneveldstraat. Oorspronkelijk heette deze straat de Zonneveldsteeg en was hij net zo smal als de Ketelboetersteeg. Bij de ramp met het kruitschip sneuvelden er echter zoveel huizen dat de Zonneveldsteeg aan één kant helemaal open kwam te liggen. In 1905 besloot de gemeenteraad daarom dat hij voortaan Zonneveldstraat moest heten.

Tot een paar jaar geleden was de Ketelboetersteeg een beetje een verlopen steegje, maar dankzij de inspanningen van verschillende ondernemers, is hij inmiddels geweldig opgeknapt. Zo is er halverwege de steeg een doorbraak in de hoge muur die mooi zicht geeft op de tuin en de voormalige tuinkamer van Breesstraat 127, nu Ketelboetersteeg 17a, waar zich een tuinontwerper gevestigd heeft. Aan de overkant daarvan, in een voormalig pakhuis dat eveneens door De Bruin is gerestaureerd, zit een leuk antiekwinkeltje.

De naam Ketelboetersteeg verwijst naar een oud beroep. Een ketelboeter of ketellapper herstelde koperen ketels en pannen door over zwakke plekken en gaten in het metaal nieuwe stukken koper te lassen. Dat opknappen van kapotte ketels heette boeten (net als in netten boeten) of lappen (als in iets of iemand oplappen). Ketelboeters trokken vaak rond om aan werk te komen en hadden een slechte reputatie. Oude zegswijzen als vloeken als een ketelboeter en zuipen als een ketelboeter spreken wat dat betreft voor zich. De ketelboeter aan wie de Ketelboetersteeg zijn naam dankt, Jan Gerritszoon Ketelboeter, had wel een vaste woon- en verblijfplaats. Hij woonde rond 1420 namelijk op de hoek van de Breesstraat en de Weversteeg. In 1430 wordt deze steeg voor het eerst Ketelboeter-

steeg genoemd en lange tijd wisselen beide namen elkaar af.

De naam Weversteeg vinden we een kleine eeuw eerder al terug in de bronnen, namelijk in 1337. Waarschijnlijk is hij zelfs nog ouder, want al in 1293 woont hier ene Jan de Wever. Andere steegbewoners hebben enkele jaren later ook namen als (de) Wever of Linnenwever. Dat hier wevers woonden, is niet verwonderlijk, want de steeg lag in het stadsdeel waar het wolhuis stond, met het wanthuis aan de overkant van de Breesstraat het epicentrum van de Leidse lakenindustrie. In het wolhuis werd de wol opgeslagen waarvan het Leidse laken gemaakt werd. In het wanthuis werd het laken vervolgens gekeurd en van een merkteken voorzien.

Parallel aan de Ketelboetersteeg loopt de Plaatsteeg. Ook deze steeg werd in de middeleeuwen Weversteeg genoemd. Misschien is dat de reden geweest om de naam Weversteeg te vervangen door Ketelboetersteeg. Stegen met dezelfde naam kwamen wel vaker voor in Leiden, maar naast elkaar liggende stegen met dezelfde naam was wel heel onhandig.

TANNEKE SCHOONHEIM

Dr. Schoonheim werkt op Instituut voor Nederlandse Lexicologie in Leiden.
Reageren: tanneke.schoonheim@inl.nl

KETELBOETERSTEEG

